

Обележавање 80. годишњице завршетка Другог светског рата

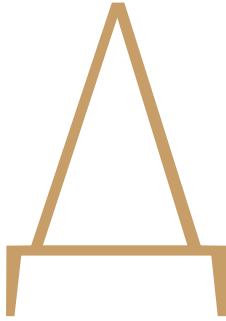
У СЛАВУ ДАНА ПОБЕДЕ

Велики јубилеј – 80. година од завршетка Другог светског рата – биће обележен 8. маја у Дому Војске Србије организовањем научне трибине „Антифашизам – део идентитета“ и отварањем изложбе „Победа и слобода“

Пише Мира ШВЕДИЋ

Фото: Архива МЦО

руги светски рат на простору Југославије и даље представља значајну тему за истраживање много-

бројних научних посленика. При томе се овај највећи и најкрвавији глобални сукоб анализира као процес који је обележен сложеним узроцима и дубоким последицама и део је ширег и дужег историјског процеса. Истовремено, он наставља да инспирише књижевне, ликовне и филмске ствараоце. Важан јубилеј, 80 година од завршетка Другог светског рата, научницима и уметницима пружа прилику да укажу на нове начине сагледавања тог феномена.

Ове године Дан победе над фашизмом – 9. мај обележава се јубиларни 80. пут. Медија центар „Одбрана” придружиће се обележавању тог важног датума у нашој историји организовањем више активности, али дан пре – 8. маја. Тај датум није случајно изабран јер је управо 8. маја 1946. отворен Дом Југословенске армије. Било је то само годину дана након ослобођења.

Програмом прославе предвиђено је да се у Свечаној сали Дома Војске Србије организује научна трибина „Антифашизам – део идентитета” и изложба у Великој галерији Дома Војске Србије под симболичним називом „Победа и слобода”. На тај начин заокружује се целина дана обележавања значајног јубилеја посвећеног Другом светском рату.

ИЗЛОЖБА ПОБЕДА И СЛОБОДА 80 ГОДИНА КАСНИЈЕ

– Настављајући традицију Народноослободилачке борбе, Галерија Дома ЈНА „Београд” од оснивања подстицала је и ангажовала ликовне уметнике да стварају на тему револуције, ЈНА и општенародне одбране. Таквим систематским радом за више од 25 година настала је јединствена колекција уметничких дела која представљају антологију југословенске ликовне уметности – истиче музејски саветник Јелена Кнежевић, начелник Галерије Дома Војске Србије, уједно и аутор изложбе „Победа и слобода” и објашњава да ће том изложбом бити оживљено сећање на последњу велику изложбу посвећену победи над фашизмом „Народноослободилачка борба у делима ликовних уметника Југославије”, која је организована од 7. маја до 31. јула 1985. године. Иначе, истоимена изложбена манифестација одржавала се сваке пете године од 1961. до 1985. у Галерији Дома ЈНА.

На овогодишњој изложби биће приказано око педесет репрезентативних дела ликовне и примењене уметности из богатог фонду Уметничке збирке Дома Војске Србије на тему НОБ-а и НОР-а, која укупно броји око 1.500 остварења националног ликовног стваралаштва. На тај начин биће представљени најзначајнији уметници 20. века који су живели и стварали на тлу Југославије, а чији се радови на тему НОБ-а данас налазе у фонду Галерије Дома Војске Србије. Поједини протагонисти били су учесници Народноослободилачког рата, док су други у деценијама након ослобођења оживљавали

сећање на НОР кроз ликовна дела. То су: Ђорђе Андрејевић Кун, Петар Лубарда, Мића Поповић, Милић од Мачве, Нандор Глид, Божа Илић, Мерсад Бербер, Ангелина Гаталица, Мило Милуновић и други.

– Када погледамо све изложбе на тему револуције и Народноослободилачке борбе које су одржане у Галерији Дома ЈНА, као и део Уметничке збирке Галерије Дома Војске Србије посвећен овој теми, јасно је да баштинимо дела која превазилазе време, простор и околности у којима су настала. Са ове временске дистанце чини нам се мудро политиком тадашње управе Дома ЈНА да ангажује уметнике свих генерација и свих стилских опредељења и праваца са простора бивше Југославије и заузврат добије дела која не следе пуко додворавање ангажованим темама рата, револуције и борбе, већ она која су примери позитивне праксе, где је уметност изнад ангажованости, а уметник изнад друштвених стега – истиче Јелена Кнежевић.

Она објашњава да су радови на тему НОБ-а до збирке Дома долазили посредством откупа са поменутих манифестација, ређе откупом од самих аутора, откупом са других изложби и поклоном. Поред

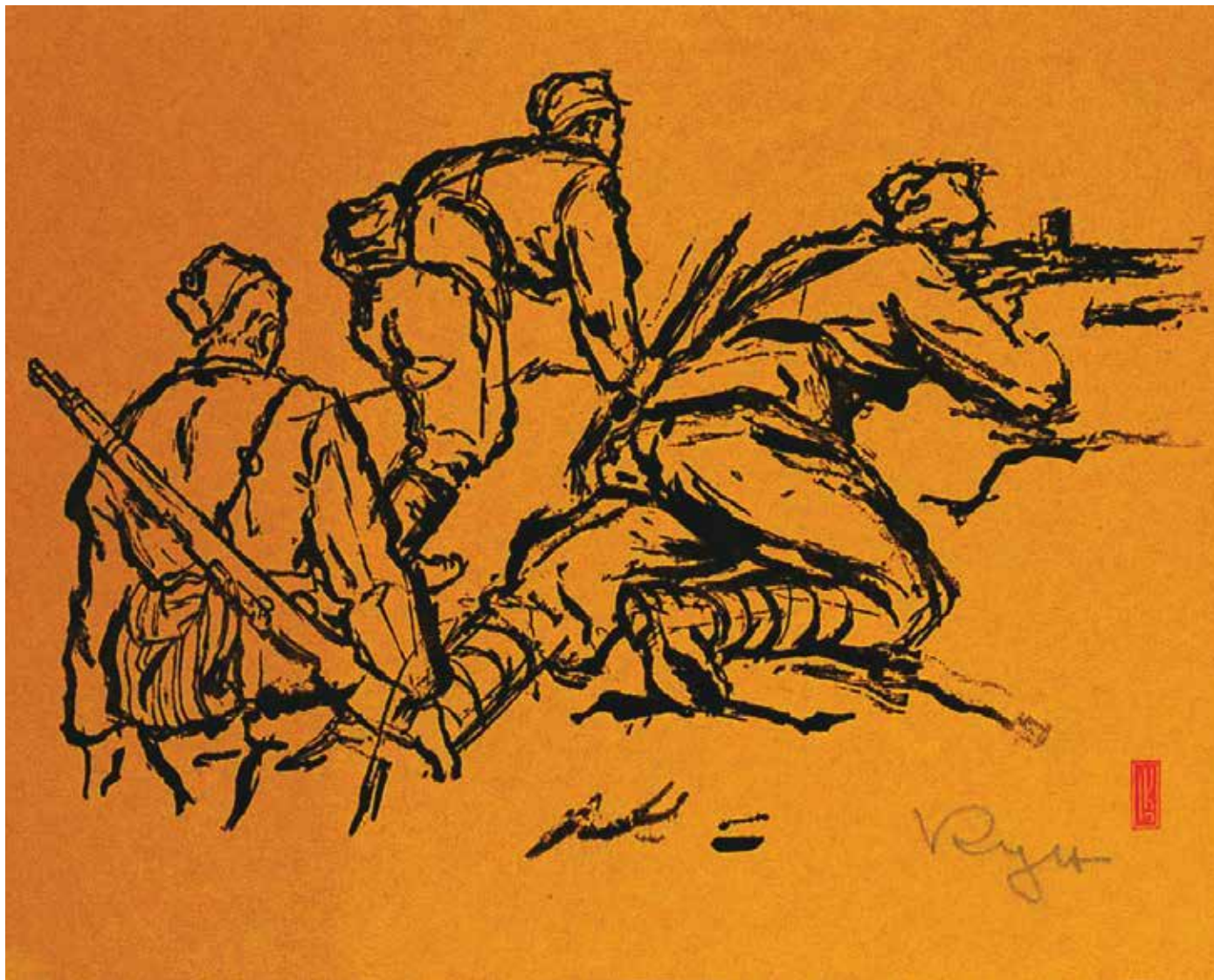

ШЕСТ ИЗЛОЖБИ О НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОЈ БОРБИ

На иницијативу Галерије Дома ЈНА 1961. године покренута се једна од највећих изложбених манифестација посвећена Народноослободилачкој борби, у којој су учествовали уметници свих генерација и свих стилских праваца са простора читаве Југославије. Приређена је поводом обележавања 20. годишњице постојања ЈНА, била је наградног карактера и на њој су откупљена дела тада највећих имена ликовног стваралаштва: Ђорђа Андрејевића Куна, Данице Антић, Јована Бјелића, Мила Милуновића, Бранка Миљуша, Исмета Мујезиновића, Ота Лога, Нандора Глида, Андреја Јемца, Косту Ангели Радованија и других. Учествовало је 177 уметника са 308 радова. Друга изложба одржана је од 26. новембра до 16. децембра 1966. и на њој је учествовало 312 аутора са 470 радова. На трећој изложби, од 25. јуна до 15. септембра 1971, било је 376 излагача са 551 радом. На четвртој изложби, од 24. јуна до 12. септембра 1976, поред ликовних уметника, могли су да излажу и примењени уметници. На њој је било 283 учесника са 336 радова. Пета изложбе одржана је 1981. године, а на шестој, од 7. маја до 31. јула 1985, први пут је организована изложба посвећена ослобођењу и са посебном темом. На њој је било приметно благо опадање броја учесника, али не и квалитета радова. Пријавило се 116 учесника са 132 рада.

Поред ове манифестације, одржане су и три изложбе на тему „Оружане снаге СФРЈ и општенародна одбрана у делима ликовних уметника Југославије“ (1975, 1976. и 1978).

материјала (слике, радови на папиру, скулптуре, примењене уметности), уметници су бирали и теме. У зависности од сензибилитета приказивали су заочеништво и страдање нашег народа (Аранка Мојак, „Бекство са робије”, Нандор Глид, „Маутхаузен”), лечење (Дора Пластењак Слана, „Болница Фрања”), херојство (Андреј Јемец, „Револуција”), борбу (Петар Лубарда, „Устанак”), победу (Стеван Дукић, „Победа”), прославу херојства и пријатељства током рата (Халил Тиквеша, „Козарачко коло”, Хилмија Ђатовић, „Два друга”).

– Услед различитих друштвено-политичких односа ове теме су деценијама неправедно запостављане, велики део нашег фонда био је непознаница не само за ширу већ и за стручну јавност. Последњих година тежи се очувању, презентовању и промовисању уметничке грађе која је посвећена рату, борби и револуцији, а ова изложба управо то и потврђује – истакла је ауторка Јелена Кнежевић.

Већ сада се процењује да ће изложба „Победа и слобода” бити културни догађај главног града јер је реч о одабраним делима уметника који су у свом раду досегли истинске врхунце и обележили ликовну сцену 20. века.

ТРИБИНА

Отварању изложбе претходи научна трибина „Антифашизам – део идентитета”, на којој ће говорити стручњаци из Министарства одбране који се баве поментом проблематиком и то: пуковник доц. др Миљан Милкић, директор Медија центра „Одбрана”, као уводничар, а као учесници проф. др Драган Станар, директор

Института за стратегијска истраживања, те пуковници проф. др Слободан Ђукић, начелник Катедре друштвених наука Војне академије, проф. др Далибор Денда, начелник Одељења за војну историју Института за стратегијска истраживања и проф. др Срђан Старчевић, проректор за

квалитет и развој Војне академије, те музејски саветник Јелена Кнежевић, начелник Галерије Дома Војске Србије.

Трибина, коју организују припадници МО о теми која је дубоко уткана у идентитет српског народа, намењена је систему одбране, али и стручној и широј јавности у граду. ■